

Fællessang med ældre

– et empirisk pilotprojekt omkring præindspillet
akkompagnement til fællessang med ældre

Kaspar P. Pedersen *musikterapistuderende, 5. semester, udøvende musiker. Kontakt: kasparp@hum.aau.dk*

Ulla Ladegaard Jacobsen *musikterapistuderende, 5.sem., uddannet folkeskolelærer. Kontakt: ulade@hum.aau.dk*

Baggrund

Musikterapiuddannelsen ved Aalborg Universitet blev i begyndelsen af året kontaktet af sygehjælper Hanne Christensen fra Gammelgaard Plejecenter i Skive, fordi hun ønskede en CD med musikledsagelse, som personalet kunne bruge til fællessang med

de ældre beboere. Hanne Christensen havde selv samlet et sanghæfte med 75 udvalgte sange, men hun manglede et tilpasset akkompagnement, der tilgodeså de specifikke krav til musikakkompagnement svagere beboere med kognitive funktionsnedsættelser har, og som almindelige syng-med-CD'er ikke opfylder.

Pilotprojekt

4. Sem. på musikterapi skulle i foråret 2008 skrive et projekt inden for det somatiske område og med fokus på kvantitativ forskning, og dette CD-projekt blev således et emne, man kunne vælge sig ind på, hvilket vi var fire studerende, der gjorde. Udover denne artikels to forfattere var det Mai E. Song Thorn og Karen Axelsen. Det udviklede sig til et pilotprojekt, hvori vi undersøgte, hvilke parametre man skulle tage højde for ved en sådan indspilning til ældre.

Det første vi gjorde var at besøge plejehjemmet i Skive, hvor vi stiftede bekendtskab med målgruppen og sporede os ind på opgaven ved bl.a. at spille til fællessang med de ældre.

Efterfølgende fandt vi litteratur om emnet, som belyste vigtige parametre såsom repertoire, tonehøjde og tempo, og vi designede en kvantitativ undersøgelse med det

formål at finde ud af, hvilken instrumentering der ville egne sig bedst i forhold til at få de ældre til at synge mest muligt med. Til det formål udvalgte vi tre sange, som vi tidligere havde sunget med beboerne, og vi indspillede hver af dem med fire forskellige instrumenteringer, valgt dels ud fra egen erfaring og dels ud fra interviews og tidligere undersøgelser (Moore, Staum og Brotons 1992).

Denne prøve-CD tog vi med ud til plejehjemmet og mens beboerne sang til prøveindspilningerne, udfyldte personalet et observationsskema, hvor de noterede, hvorvidt de observerede beboere sang mere eller mindre med end normalt ved de forskellige former for instrumentering.

Retningslinier for udvikling af akkompagnements-CD

På baggrund af de bearbejdede data fra undersøgelsen samt samtaler med personale og

Figur 2: Fællessang

beboere kom vi frem til følgende retningslinier, som man bør tage højde for ved præindspillet akkompagnement, når det handler om fællessang med ældre.

Repertoire: Godt varieret, evt. udskiftning af sange over tid efterhånden som nye generationer kommer til.

Tempo: Ikke så langsomt som man måske skulle tro, blot ikke for hurtigt, tage hensyn til stil og feeling.

Toneleje: Sange sættes en del ned, 2-3 toner, så de ligger omkring c', men afhængig af sangens ambitus – højeste tone må ikke overstige c".

Instrumentering: Fortrinsvis klaver eller orkester – afhængig af sangen.

Forsanger: Vigtigt at have vokal med som støtte til svage ældre. Gerne også en version uden, for at fremme aktiv sangdeltagelse for de ældre, der kan synge selv.

Forspil: Tydeligt men kort.

Indspillet live, med dynamik og passende træk-vejr-pauser mellem versene.

Projekt CD

Forårets pilotprojekt er afleveret, men nu fortsætter arbejdet med at producere en rigtig CD på baggrund af ovenstående retningslinjer. Der er udvalgt 20 sange fra Hanne Christensens sanghæfte, der bruges musikere fra musikterapi- og musikstudiet til at stå for indspilning og redigering, læ-

rere fra musikterapiuddannelsen varetager fondssøgning mens selve CD-produktionen udføres professionelt. Projektet er blevet en del af Sangens År og målet er at afvikle projektet inden udgangen af 2008.

Det er vores oplevelse, at det bestemt ikke kun er plejehjemmet i Skive, der har behov for sådan en CD, så idéen er at lave et ikke-kommercielt produkt, der uddeles til alle landets plejehjem i håb om at kunne styrke fællessangen i Danmark – også for de ældre.

Afslutningsvis

Man kan undre sig over, at dette oplagte arbejde tilsyneladende ikke allerede er udført, men måske handler det til dels om, at man har været usikker på, hvor det kunne være

relevant at søge midler til iværksættelsen. I virkeligheden kunne dette projekt være et udmærket eksempel på, hvordan musikterapi lægger op til tværfagligt samarbejde. Dette må have at gøre med, at faget jo i sig selv indeholder en vis tværfaglighed, hvilket kvalificerer til at formidle musik på områder og i sammenhænge der ellers kan være vanskelige at placere.

At få mulighed for at vælge et praktisk og aktuelt emne som dette i forbindelse med en 4. semesters eksamensopgave ser vi som et stort privilegium. Og chancen for tilmed at videreføre projektarbejdet med henblik på et reelt produkt, førend studiet er halvvejs gennemført, er både erfaringsgivende og perspektiverende.

Der skal således lyde en opfordring til fremover endelig at henvende sig til musikterapiuddannelsen med idéer og eksterne opgaver – store som små –, da de studerende med fordel for alle parter kan betragtes som en udnyttelsesværdig ressource. På den måde skabes der også en sund og inspirerende kontakt mellem universitetsverdenen og 'det virkelige liv'.

Litteratur

Moore, R.S., Staum, M.J. og Brotons, M
(1992) Music Preferences of the Elderly:

Repertoire, Vocal Ranges, Tempos, and Accompaniments for Singing. *Journal of Music Therapy*, 29(4), 236-252.